

ΘΕΜΑ

Η θέση της γυναίκας στην οικογένεια και την κοινωνία

Α. ΓΕΝΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ¹

ΤΑΞΗ : ΣΤ'

ΑΦΟΡΜΗ

Διάλογος ΣΤ1 της εφαρμογής ή κάποιο σχετικό θέμα που θα βρίσκεται στην επικαιρότητα.

ΧΡΟΝΟΣ

Τέσσερις περίπου εβδομάδες με εργασία στο σχολείο σε τακτική βάση και πιθανόν με κατ' οίκον προεργασία των μαθητών.

ΣΤΟΧΟΙ**Γενικοί στόχοι:**

Να εξεταστεί, να συζητηθεί και να αποτυπωθεί:

- ▶ Η διαφοροποίηση του ρόλου της γυναίκας εντός και εκτός της οικογένειας.
- ▶ Η κατάκτηση δικαιωμάτων μετά από αγώνες.
- ▶ Πως οι κοινωνικές αλλαγές επηρεάζουν την λειτουργία και τη δομή της οικογένειας.

Μαθησιακοί στόχοι

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- ▶ εντοπίσουν, αναγνωρίσουν, καταγράψουν την αλλαγή στο ρόλο της γυναίκας μέσα στη σύγχρονη οικογένεια και την κοινωνία σε σχέση με το παρελθόν (διαχρονικά).
- ▶ εντοπιστούν προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες σήμερα σε διάφορες κοινωνίες.

Δεξιότητες:

Επιδιώκεται οι μαθητές να:

- ▶ αναζητούν, συλλέγουν, αξιολογούν και να αξιοποιούν υλικό (λογισμικό, μαρτυρίες, λογοτεχνικά κείμενα, ειδήσεις, φωτογραφικό, κινηματογραφικό, εικαστικό)
- ▶ διερευνούν και καταγράφουν την διαφοροποίηση (σταθμοί, κινήματα)
- ▶ εξασκηθούν οι μαθητές στη σύγκριση, στις δυνατότητες έκφρασης, σε τρόπους παρουσίασης. (να αναπτύξουν την αναλυτική και συγκριτική σκέψη)

Ευρύτεροι κοινωνικοποιητικοί στόχοι:

Επιδιώκεται να:

- ▶ αναπτυχθούν κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών όπως η συνεργατικότητα, η συλλογική εργασία, η ευαισθητοποίηση των μαθητών σε κοινωνικά προβλήματα όπως σεξισμός, ρατσισμός, στερεότυπα ...

¹ **Σημείωση:** Σε όλο το κείμενο χρησιμοποιείται το αρσενικό γένος (π.χ. οι μαθητές, ο εκπαιδευτικός, κ.ά.) χωρίς καμία πρόθεση αξιολογικής διάκρισης των φύλων, για να διευκολύνεται η ανάγνωση του κειμένου χωρίς να συναντώνται διαρκώς εκφράσεις που χρησιμοποιούν και τα δυο γένη (π.χ. οι μαθητές/τριες, ο/η εκπαιδευτικός, κ.ά.).

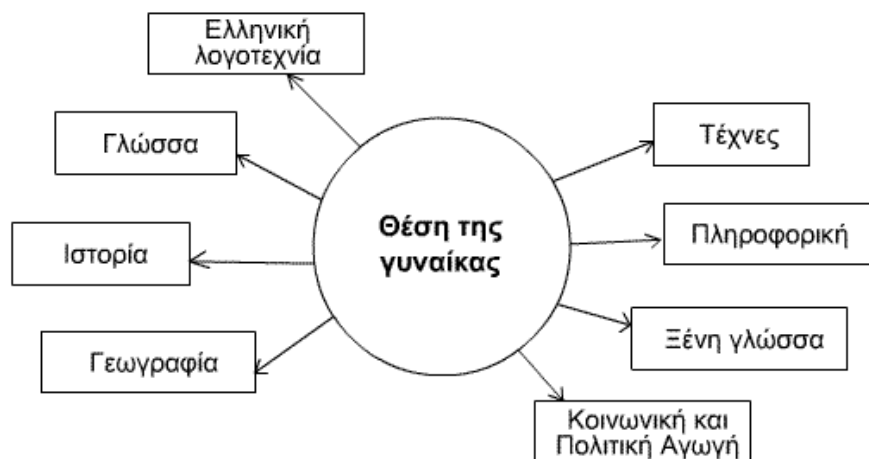
- ▶ εξοικειωθούν με ποικίλα εκφραστικά μέσα (επαφή με λογοτεχνικά και εικαστικά έργα, με ποικίλες μορφές του λόγου, δραματοποίηση ρόλων και στάσεων, σάτιρα)
- ▶ προσεγγίσουν τον επιστημονικό τρόπο εργασίας
- ▶ εξοικειωθούν με τις νέες τεχνολογίες

ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ

Αναδεικνύονται σε πολλά σημεία της υλοποίησης του project, οι διαθεματικές έννοιες ομοιότητα και διαφορά (συγχρονικά και διαχρονικά), άτομο και σύνολο (μητέρα και γυναικείο κίνημα, ...), σύστημα (εκπαιδευτικό, εξουσίας...), μεταβολή (εξέλιξη και πρόοδος, μεταβολή συνθηκών ζωής, ...), αλληλεπίδραση (ιδεών, πολιτιστικών στοιχείων, ...), πολιτισμός (έργα τέχνης, ...).

ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ και ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΠΕΔΙΩΝ

Με επίκεντρο το θέμα «**Η θέση της γυναίκας στην οικογένεια και την κοινωνία**» που έχει επιλεγεί από το μάθημα «Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή» οι μαθητές θα αναλάβουν δραστηριότητες, με την αρωγή του εκπαιδευτικού (και όπου χρειαστεί με την καθοδήγηση), και θα αναπτύξουν έννοιες και δεξιότητες αντλώντας από το περιεχόμενο άλλων μαθημάτων (ή επιστημονικών πεδίων) όπως φαίνεται στο επόμενο σχήμα.

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

- ▶ Το περιεχόμενο του διαθεματικού σεναρίου αυτού καθεαυτού:
 - Διαχρονικά, για την δυναμική που κρύβεται πίσω από την αλλαγή στους ρόλους μέσα στην οικογένεια, τους αγώνες των γυναικείων οργανώσεων για την χειραφέτηση και αυτονομία της γυναίκας και τη θέση της στην (δυτική) κοινωνία.
 - Συγχρονικά, με τη θέση της γυναίκας σε άλλες κοινωνίες (κυρίως εάν υπάρχουν μαθητές και από άλλες χώρες) με άλλες πολιτισμικές καταβολές και θρησκείες και τις διαφοροποιήσεις που έχουν επέλθει.
- ▶ Στοιχειώδης επαγγελματικός προσανατολισμός. Αναγνώριση επαγγελμάτων (εκπαιδευτικός, καθαρίστρια, κ.ά.) και πρώτη γνωριμία μαζί τους.
- ▶ Πολιτισμικές αξίες (κοινωνικοί αγώνες, αναγνώριση πολιτισμικών αξιών άλλων τόπων και άλλων εποχών).
- ▶ Υποχρεώσεις του κράτους (νομοθετικό πλαίσιο για την οικογένεια, γάμο), δικαιώματα πολιτών, διεκδικήσεις ομάδων.
- ▶ Καταστατικά κείμενα για ισονομία, ισοπολιτεία.

Γλώσσα - Λογοτεχνία

- ▶ Ετυμολογική προέλευση και σχηματισμός λέξεων (φεμινισμός, γυναικοκρατία, ανδροκρατία, ...).
- ▶ Αναζήτηση λαϊκού λόγου (παροιμίες, αινίγματα, κ.ά.) σχετικά με τη γυναίκα, τη μητέρα, την οικογένεια.
- ▶ Πρώτη αναγνώριση, χαρακτηρισμός και ταξινόμηση ειδών λόγου (επιστημονικός, καθημερινός, λαϊκός, δημοσιογραφικός, ποιητικός, ...).
- ▶ Αναζήτηση πληροφοριών και σχετικών στοιχείων σε κείμενα της ελληνικής λογοτεχνίας.
- ▶ Παραδόσεις, ήθη, έθιμα (π.χ. γυναικοκρατία)

Ιστορία

Η θέση της γυναίκας στην αρχαιότητα, το βυζάντιο, την τουρκοκρατία και μέχρι τις μέρες μας. Στοιχεία αντλούνται από τα σχολικά εγχειρίδια προηγούμενων τάξεων, από αντίστοιχες ενότητες του υλικού που έχει εκπονηθεί από το Π.Ι. για την ευέλικτη ζώνη, από άλλες γραπτές πηγές, από το περιεχόμενο της εφαρμογής, από έργα τέχνης, λογοτεχνίας και κινηματογραφικές ταινίες.

Γεωγραφία

Για ποιους τόπους βρέθηκαν στοιχεία (εικόνες, ζωγραφικοί πίνακες, άλλες πληροφορίες) για την εκεί θέση της γυναίκας. Εντοπισμός στο χάρτη των περιοχών αυτών. Δεξιότητες ανάγνωσης χάρτη.

Τέχνες

- ▶ Αναζήτηση έργων τέχνης, εξοικείωση με μορφές των καλών και των εφαρμοσμένων τεχνών.
- ▶ Έκφραση με ζωγραφική αναπαραστάσεων των διαπραγματευόμενων εννοιών, όπως μητέρα, γυναικείο κίνημα, οικογένεια κ.ά.
- ▶ Δραματοποίηση (από θεατρικά έργα ή μικροί διάλογοι - αντιπαραθέσεις οι οποίοι γράφονται από τους μαθητές).

Ξένη γλώσσα

Αναζήτηση, επιλογή, επεξεργασία, απόδοση περιεχομένου, μετάφραση κειμένων από το διαδίκτυο.

Πληροφορική

- ▶ Αναζήτηση στοιχείων από το διαδίκτυο.
- ▶ Σύνθεση κειμένων με χρήση επεξεργαστή κειμένου.
- ▶ Πιθανή ψηφιοποίηση (εφόσον διατίθεται σαρωτής) και επεξεργασία εικόνων με χρήση αντίστοιχου προγράμματος.
- ▶ Πιθανή σύνθεση παρουσίασης με χρήση κατάλληλου προγράμματος (π.χ. Power Point).

Β. ΕΞΕΛΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - μια εβδομάδα)

Αφορμή

Η αφορμή δίνεται από το διάλογο ΣΤ1.

Εναλλακτικά η αφορμή μπορεί να δοθεί από ένα θέμα που θα βρίσκεται στην επικαιρότητα και ο εκπαιδευτικός μπορεί να προσκομίσει ένα φύλλο εφημερίδας και να διαβάσει το επίκαιρο σχετικό απόσπασμα.

Ενημέρωση από τον εκπαιδευτικό

Σύντομη παρουσίαση, του θέματος και της διαδικασίας. Παρουσίαση σχετικού υλικού και πρώτη επαφή των μαθητών με το αντικείμενο.

Χωρισμός σε ομάδες εργασίας - Προτεινόμενες ΟΜΑΔΕΣ

- ▶ Η θέση της γυναίκας στην Ελλάδα άλλοτε (αρχαιότητα, βυζάντιο, τουρκοκρατία)
- ▶ Η θέση της γυναίκας στην Ελλάδα στο πρόσφατο παρελθόν (20ος αιώνας)
- ▶ Οι πολλοί ρόλοι μιας σύγχρονης γυναίκας
- ▶ Η θέση της γυναίκας σε άλλες χώρες
- ▶ Τα δικαιώματα των γυναικών - φεμινιστικό κίνημα
- ▶ Ομάδα υποστήριξης (πληροφορική)

ΔΕΥΤΕΡΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - μια εβδομάδα)

Ανάλυση

Οι μαθητές ανά ομάδες αναζητούν και συλλέγουν στοιχεία. Εντοπίζουν, καταγράφουν και αποδελτιώνουν πληροφορίες, μαρτυρίες και οπτικό υλικό.

Αν επιλεγεί να υπάρχει έκφραση με ζωγραφική ή δραματοποίηση, αυτή ξεκινάει από αυτή τη φάση και συνεχίζεται και στην επόμενη.

ΤΡΙΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - μια+ εβδομάδα)

Σύνθεση

- ▶ Μετά την ανάλυση ακολουθεί η **σύνθεση**, όπου κατά θέμα, οι ομάδες συγκρίνουν, επιλέγουν, αξιολογούν και συνθέτουν τα στοιχεία τους για κάθε αντικείμενο, με στόχο τη δημιουργία σχετικών κειμένων για την παρουσίαση.
- ▶ Γίνεται η τελική συνθετική διεργασία με το υλικό που δημιούργησαν οι ομάδες. Όλες οι ομάδες αλληλοενημερώνονται και η δουλειά της καθεμιάς επηρεάζεται από τις υπόλοιπες.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΦΑΣΗ (ενδεικτικός χρόνος - μια εβδομάδα και συμμετοχή σε ανεξάρτητες εκδηλώσεις)

Παρουσίαση

Συγκροτείται το υλικό που θα παρουσιαστεί.

Η παρουσίαση περιλαμβάνει γενικά στοιχεία για το θέμα, τα στοιχεία των μελών της ομάδας, στοιχεία και φωτογραφίες από την πορεία της δουλειάς και παρουσίαση των αποτελεσμάτων όλης της προσπάθειας.

Δυνατότητες παρουσίασης (επιλέγονται κάποιοι από τους παρακάτω τρόπους εφόσον παρέχεται η αντίστοιχη δυνατότητα)

- ▶ Συμμετοχή σε σχολική εκδήλωση για το τέλος της χρονιάς.

- ▶ Ανάρτηση ενημερωτικού υλικού στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου.
- ▶ Συμμετοχή σε σχολική έκδοση (ετήσιο λεύκωμα, εφημερίδα, περιοδικό).
- ▶ Ανάρτηση ενημερωτικού υλικού στην ιστοσελίδα του σχολείου.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

- ▶ Διαρκής διαμορφωτική αξιολόγηση καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας.
- ▶ Εσωτερική αξιολόγηση μετά την ολοκλήρωση με συζήτηση στην ομάδα εργασίας.

Προς τον εκπαιδευτικό

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ενημερώσει τους μαθητές (με στόχο να προκαλέσει συζήτηση και προβληματισμό) για το ότι η αλλαγή στον τρόπο παραγωγής μετά από τη βιομηχανική επανάσταση, που αναγκάζει τη γυναίκα να εργαστεί στη βιομηχανική παραγωγή, συμβάλει στη διεκδίκηση και κατάκτηση δικαιωμάτων. Μπορεί να επισημανθεί η διαφοροποίηση από το προηγούμενο εργασιακό καθεστώς για τη γυναίκα (στο σπίτι και την αγροτική παραγωγή).

Γ. ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Υλικό της εφαρμογής που μπορεί να αξιοποιηθεί:

Με λίγα λόγια και Χρονολόγιο

Εντοπίστε όλες τις σχετικές αναφορές, ανάλογα με τη θεματολογία του project.

Ασκήσεις και Δραστηριότητες

ΕΝΟΤΗΤΑ: Η Οικογένεια Στην Ελλάδα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- ▶ Ο αριθμός των μελών της οικογένειας μειώνεται
- ▶ Άλλοτε και τώρα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Μία θεία σου παντρεύτηκε

ΕΝΟΤΗΤΑ: Εκπαιδευτικό Σύστημα, Ομάδες

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- ▶ Πώς να αποφασίσω τι επάγγελμα θα ακολουθήσω;

ΕΝΟΤΗΤΑ: Το Άτομο Και Η Διεθνής Κοινότητα

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- ▶ Πρόσφυγες & μετανάστες
- ▶ Δικαίωμα στη ζωή
- ▶ Παιδί, οικογένεια, μόρφωση
- ▶ Παιδί και κράτος πρόνοιας
- ▶ Ζητείται υπάλληλος για γραφείο ταξιδιών

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

▶ Σαλίνα, το κορίτσι από το Μπανγκλαντές
και επικουρικά από την Ε' τάξη

ΕΝΟΤΗΤΑ: Η Οικογένεια

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

- ▶ Φτιάξε οικογένειες

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Συναισθήματα και γιορτές
- ▶ Η οικογένεια στην Οδύσσεια
- ▶ Η οικογένεια με τα μάτια των καλλιτεχνών
- ▶ Κατάταξη γιορτών

ΕΝΟΤΗΤΑ: Κοινότητα, Δήμος

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

- ▶ Επαγγέλματα παλιά και τώρα στο τόπο σου

Βιβλιοθήκη - Κείμενα

«Το τραγούδι του νεκρού αδελφού» -δημώδες-«Ανθολόγιο για τα παιδιά του δημοτικού» Μέρος τρίτο, σελ.72

«Στο νησί των Φαιάκων» - Όμηρος σελ. 46-«Με λογισμό και μ' όνειρο -Ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων Ε' και ΣΤ' δημοτικού» , σελ.46

«Ο κάβουρας και η μάνα του» -«Με λογισμό και μ' όνειρο -Ανθολόγιο λογοτεχνικών κειμένων Ε' και ΣΤ' δημοτικού» , σελ.142

Βιβλιοθήκη - Εικόνες

Κατηγορίες εικόνων της εφαρμογής που μπορεί να αξιοποιηθούν: «οικογένεια, γάμος, μητέρα», «δικαιώματα» και «παιδιά»

Έντυπο υλικό

Για λογοτεχνικά κείμενα (ειδικά αν δεν υπάρχει σχολική βιβλιοθήκη), μπορεί ο εκπαιδευτικός να ανατρέξει αρχικά στα Ανθολόγια του Δημοτικού σχολείου, τόσο τα τρέχοντα όσο και τις προηγούμενες σχετικές εκδόσεις. Ενδεικτικά:

Για την οικογενειακή ζωή αναμνήσεις του 1900 -ανθολόγιο Β' μέρος (Γ+Δ τάξη) σελ 181 «Στο χωριό»

Η ειδησεογραφία από εφημερίδες συχνά δίνει επίκαιρο υλικό και αποτελεί πηγή υλικού που προκαλεί το ενδιαφέρον των μαθητών. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ασκήσει τους μαθητές στο διαχωρισμό της είδησης από την άποψη του συντάκτη ενός άρθρου.

Σε **ελληνικές ταινίες**, μπορείτε να βρείτε στοιχεία από την οικογενειακή ζωή και τις κοινωνικές προηγούμενων δεκαετιών σε διαφορετικές περιοχές (αστικές, αγροτικές, πλούσιες, φτωχές, ...) της Ελλάδας.

Πηγές στο διαδίκτυο (πρέπει ο εκπαιδευτικός να χρησιμοποιήσει για λίγο μόνος τις ιστοσελίδες αυτές ώστε να εξοικειωθεί με τις ιδιαιτερότητές τους)

α) Εντοπίστε τις πιο κατάλληλες από τις συνδέσεις που προτείνονται στις «Πηγές» της αντίστοιχης ενότητας της εφαρμογής.

β) Χρησιμοποιείτε μια μηχανή αναζήτησης (π.χ. Google στη διεύθυνση www.google.com.gr), χρησιμοποιώντας ως λέξεις κλειδιά τα θέματα που ασχολείσθε, για να εντοπίσετε επιπλέον πληροφορίες, σε νεότερες καταχωρήσεις στο διαδίκτυο.

γ) Αξιοποιείτε υλικό από τη θεματική πύλη των Μ.Μ.Ε. στην Ελλάδα <http://www.mme.gr> από όπου μπορείτε να οδηγηθείτε στους δικτυακούς τόπους των ελληνικών εφημερίδων.

δ) Αξιοποιείτε υλικό από τις ηλεκτρονικές εγκυκλοπαίδειες (στα αγγλικά)

- Encarta (encarta.msn.com)
- Britannica (www.britannica.com)

Πρέπει να επισημανθεί ότι το διαδίκτυο είναι μια δυναμικά διαρκώς εξελισσόμενη και μεταβαλλόμενη δομή, όπου διαρκώς εμφανίζονται νέοι αξιόλογοι τόποι ενημέρωσης και πληροφόρησης ενώ σε άλλους που δεν ενημερώνονται τακτικά, το περιεχόμενό τους απαξιώνεται. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να ελέγχει την εγκυρότητα των πληροφοριών που συλλέγονται από το διαδίκτυο, με αρχικό κριτήριο την αξιοπιστία του φορέα που παρέχει την πληροφόρηση.